

*****

CLEVELAND INVITES YOU TO AN INSPIRING WEEK END IN ESPERANTUJO

BONVENON!

Friday, Saturday, and Sunday, July 1,2,3, 1938 promise to fill pages of indelible significance in the taglibro of North American Esperantists. News of a phenomenal International Congress is received, and we look to our own congress as one of equal importance to us, and an event that will help make the international an overwhelming success. E.A.N.A. jubilant over a most successful jubilee year and forging on with the program "Minimume Mil Membrojn.", can see ahead a year of the greatest progress. So every member is called upon for support of the Cleveland Congress and ideas that will build an enduring foundation for this progress.

The Loka Kongresa Komitato is doing everything it can to make possible the attendance of every Esperantist. The congress overlaps only one working day, hotel rates at the beautiful big Allerton, congress headquarters, are low (only \$1.75 up including privileges of a splendid pool that makes one glad for a hot July day), the banquet price will be the lowest in congress history, and the congress ticket includes excursions to points of interest, badges and about everything else not mentioned above.

And the L.K.K. is also doing its best to make it possible for you to promote Esperanto in the field in which you are interested through the innovation of Fakaj Kunsidoj.

!..!..! Plan of FAKAJ KUNSIDOJ !..!..!

The Saturday afternoon session will be devoted to about four different discussions each covering the possibilities of Esperanto in a certain field. The list of subjects under consideration is on the Reply Slip below. Only those subjects that promise to draw a sufficient number of Esperantists will be chosen. Each will be lead by a samideano well known for his work in the field under discussion. Reports and conclusions will be presented to a general meeting immediately following.

The Congress promises to be the greatest yet. Already we have the greatest number of reservations ever received so far in advance of the congress dates. Whether or not you are sure of coming, send for your congress ticket without delay - advance preparations require considerable financing.

REPLY SLIP

Mr. Edgar H. Simon, Treasurer
2581 Idlewood Road
Cleveland Heights, Ohio

.....1938

Enclosed please find \$..... for .... tickets for the 31st Congress of the Esperanto Ass'n of North America at \$3.00 each.

I expect to attend the congress.

I do not expect to attend the congress but enclose \$..... as a contribution toward expenses.

Make all checks payable to Edgar H. Simon, address as above.

I would attend Fakaj Kunsidoj as below:
(please indicate preferences by corresponding numbers, 1,2,3, etc.)

- SCIENCISTOJ
INSTRUISTOJ
STUDENTOJ
SKOLTOJ

- EN LA PREĜEJO
KORESPONDANTOJ, KOLEKT..NTOJ
VOJAĜANTOJ

Signature.....

*****

*****

JE LA MORTO-TAGO

DE D-ro L. L. ZAMENHOF 14 aprilo

Memoru silente momenton, kara leganto, pri grandulo, kiu jam ne plu estas inter ni. Kiu forlasis nin, kiam la malfeliĉego de l'mond-milito regis ĉirkaŭ ni. Kiam malcertece gvidis nian sorton. Je tiu tago oni fermis la tombon de homo, kies ripozejo eterna fariĝis jam pilgrim-loko de la esperantistoj. De tiu idealisto, kiun ni nomas "la Majstro", sed kiu ĉiam restis viro modesta. Kiu ne kredis pri utopio, sed laboris reale por la feliĉo de la homaro. Kiu donacis al ĝi mirindan helpilon por la interkompreno, la internacian lingvon. Kiu laboris por ni kaj la venontaj generacioj. Ĉar li estis geniulo. Al kiu ni ŝuldas tiom da danko kaj admiro. Pensu pri li por edito. Kaj lia spirito kondukos plue vian senhaltan agadon por nia komuna celado.

Robert KREUZ.

VIVO DE L. L. ZAMENHOF Datoj sciindaĵ

La 15-an de Decembro 1859, en Bjalistok, litova urbeto, tiam sub regado de Rusujo, al Markus Zamenhof (profesoro de lingvoj) kaj Rozalja Sofer, naskiĝis Ludoviko Lazaro Zamenhof, ilia unua filo.

En la jaro 1869 li eniris la realan gimnazion de Bjalistok kaj en 1873, post transloĝiĝo de liaj gepatroj en Varsovion, en la duan filologian gimnazion de tiu ĉi urbo.

Kiel kaj kial venis tiam en lian kapon la ideo pri la kreo de lingvo internacia oni povas legi en lia bela letero al N. Borovko «Pri la deveno de Esperanto» publikigita en «Lingvaj Respondoj».

En 1873 li jam pretigis unuan projekton, kaj la 5-an de Decembro li kaj kelkaj el liaj gimnaziaj kolegoj konkeritaj al lia ideo, festis la aperon de la dirita lingvo, sed en Junio 1879 finiĝis la lasta gimnazia kurso, kaj li kaj ĉiuj kolegoj disiĝis.

Revenis Zamenhof en sian familion, kaj lia patro devigis lin — tute ĉagrenitan — forlasi sian ideon por kelkaj jaroj. Li forveturis tiam Moskvon kaj eniris en la Medicinan Fakultaton de la tiea Universitato. En 1881 li revenis Varsovion kaj eniris tie en la Universitaton, kiun li fine forlasis en 1885.

Li komencis praktiki sian kuracistan profesion en la vilaĝo Vejseje, en kiu li restis kvar monatojn. Li revenis poste Varsovion, poste iris Vienon, por studi la malsanojn de okuloj.

Ĉe la fino de 1886, li komencis praktiki en Varsovio sian novan profesion, tiun de okulkuracisto, kaj en 1887 li edziĝis kun Klara Zilbernik, el Kovno.

Dum la periodo de sia studenta vivo kaj du sekvantaj jaroj li ne forlasis sian ideon. Kontraŭe, li tute ellaboris sian lingvon kaj fine, en Julio 1887, post multaj klopodoj kaj malfacilaĵoj, li eldonis dank' al la financa helpo de sia edzino, la kvar unuajn broŝuretojn, per kiuj li fine prezentis al la mondo nian nunan Esperanton.

Naskiĝis do Esperanto, bela infaneto. Por varti ĝin, li devis publikigi ankoraŭ multajn aliajn broŝurojn kaj propagandilojn. La elspezoj estis teruraj. En Novembro 1889, ruiniĝita, li forvojaĝis sola en Heron, por perlabori pli facile sian vivon kaj tiun de sia familio.

En 1890 li revenis Varsovion. En 1893, li kun sia familio transloĝiĝis Grodnon. En 1897, ĉiuj revenis Varsovion kaj ekloĝis ĉe str. Dzika 9. Tie fine en 1901, la vivo por ĉiuj komencis fariĝi pli facila kaj dolĉa.

Dum tiu tempo Esperanto disvolviĝis. Tial en 1905, li kun sia edzino povis partopreni la unuan Esperantistan Kongreson en Bulonjo-sur-Maro. Li partoprenis poste ĉiujn aliajn, krom tiu de 1914 en Parizo, kiun li ne povis trafi pro la ekmilito.

Kormalsana, laca de laboro, premata de sufero pro la granda mondkatastro komenciĝinta en 1914, li ne povis elteni plu. Li mortis la 14-an de Aprilo 1917.

*****

LONDON, 30 Julio ĝis 6 Aug.
1938.

Adreso: Sekretario de XXX Univ. Kongreso de Esperanto, Heronsgate, Rickmansworth (Herts) Anglujo.

Kotizo: 1- 10-0. Edzo aŭ Edzino de kongresano kaj gejunuloj ne pli ol 20 jaroj pagos la duonon. Belaj glumarkoj pri la kongreso, 50 nur du internacia kuponoj.

*****

VIZITU NEPRE LA TRIDEK-UNUAN
KONGRESON DE E A N A

EXTRA! EXTRA! EVERY PERSON

WHO SENDS IN HIS CONGRESS FEE

POSTMARKED NOT LATER THAN THE

30th OF APRIL, 1938, WILL BE

PRESENTED WITH A BEAUTIFUL

SET OF CAST ESPERANTO BOOK-

ENDS. THINK OF IT: A SET OF

THE ESPERANTO BOOKENDS SO

OFTEN LONGED FOR BY ALL SAMI-

DEANOJ*WORTHY OF A PLACE IN

THE FINEST LIBRARY; WORTH AT

LEAST HALF AS MUCH AS COST OF

A CONGRESS TICKET; ABSOLUTELY

FREE TO ALL WHO HAVE BOUGHT

THEIR TICKETS, OR WILL BUY NOT

LATER THAN APRIL 30TH.

Send orders for Congress

tickets to Edgar H. Simon,

2581 Idlewood Road, Cleve-

land Heights, Ohio. TUJ!

CLIPPINGS from the following

Cleveland Newspaers: "PLAIN-

Dealer", "PRESS" and "NEWS"

clearly indicate that the

press of Cleveland are fri-

endly toward the Esperanto

movement, and willing to

'BOOST' for the coming Con-

gress-in fact all of the

BEST PEOPLE of Cleveland

are fast becoming Esperanto-

minded, thanks to one of

HARDEST WORKING AND MOST

DETERMINED CONGRESS COMMIT-

TEES EVER APPOINTED TO "PUT

A BIG DEAL OVER" - Ĉu ne? HĜ JES.

*****

Esperanto Association

of TEXAS

hold their 2nd annual

Congress at LUBBOCK

April 2nd 1938. VIVU!

*****

*****
ESPERANTO CREDITS. ROLLINS COLLEGE, WINTER PARK, FLORIDA, IS OFFERING FOR THE SPRING TERM, 1938, A SEMINAR COURSE IN ESPERANTO. THE COURSE WILL MEET TWICE A WEEK FOR ONE HOUR, AND WILL CARRY ONE HOUR CREDIT. THE WORK WILL BE GIVEN BY THE DIRECT METHOD* MODIFIED CSEH METHOD.

(This gratifying piece of news was sent in by Prof. Edwin L. Clarke-of Rollins College-Chairman of the Examination Committee of E A N A.)

A BEGINNER'S BOOK TO REMEMBER. WE remind all readers that EANA, from its office at 1517 H St., N-W, Washington, D.C., is now prepared to supply in any desired quantity the American edition of Robbie's "Esperanto Home-Student" at 20¢ per copy-in quantities of one dozen or over 16¢ per copy, postpaid. This is not the old eighth edition of 48 pages, but the improved and enlarged NINTH edition (June 1937) of 60 pages, which has added to it 6 pages of information concerning our American Esperanto organization and publications.

CLASSES which have been using this inexpensive yet quite complete lesson book report very favorably upon its general serviceability. Much more complete than any of the 5, 10, or 15¢ beginners' books, yet less scholastic than the large grammars, this book fills a real want, both for classes and for the self-taught student.

GENOA (OHIO) HIGH SCHOOL has an Esperanto Club of 45 members, headed by semi-deano R.F. Robinson.

HUNTSVILLE (TEXAS). A Class of 16 has been formed in the Texas Teachers College for the study of Esperanto.

"THE SKY ROCKET" shot into our office from Miami, Florida, recently. It is a well edited and printed 4 page semi-monthly published by Patricia and Isabel Kellog, at 3670 S-W 25th St., Miami. Each number carries a half page lesson in Esperanto, and one number carries a half page, recommending Esperanto to its readers-therefore "IT IS RIGHT".

X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X
ESPERANTO by CORRESPONDENCE. Beginners; Advanced. Instructor licensed by E.A.N.A. as teacher. Esperanto Institute, St. Albans, N.Y. Usono.
X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X

SOME PEOPLE SUCCEED occasionally in getting a little newspaper notice-think they've done wonders if they get an inch or two, but over in Ohio, where we find a couple of very enthusiastic, hardworking Esperantists-R.C. Betteridge and Fento Stancliff-who decided to put Akron on the Esperanto map-organized a club, started classes; then Betteridge thought it would be a rare treat to the people of the outside(Akron) world to see and note the facial expressions on the classic visage of our Propaganda Committee Chairman-Stancliff, in the ecstatic joy of enunciating words and phrases in Esperanto. He convinced the publishers of the "AKRON TIMES" to the extent of almost the tuta front page of pictures-each one seeming to say" you too will be just as handsome IF YOU LEARN ESPERANTO. Fento says"give Betteridge the credit for this idea". All right for the 'idea', but only from Fento's face could such artistic picture be produced-cu ne? It was a great HIT, and will still be a live topic for discussion when we meet at the THIRTY FIRST CONGRESS. VIVU.

*****
PATRONOJ kaj SUBTENANTOJ. It is with much pleasure that we record the fact that all pledges of Patronoj(\$10 or over) and Subtenantoj(\$5 or over) made at the 30th Congress have been paid. Patronoj: Miss A.J. Kruka, Miss Virgie Vail, Miss Julia May Leach, Dr. C. Stockard, Prof. F. Tomich, Prof. H.W. Hetzel, Prof. A.I. Rogus, Dr. A.M. Schwager, Mr. E.G. Dodge, Mr. F.H. McMann, Mr. Om. B. Patzer, Mr. M.S. Quraishi, Mr. O. Muenzer and 3 Anonymous.

Subtenantoj: Miss A. Beatty, Mrs H. Muenzer, Mrs C.J. Walter, Mr. E. Furber, Dr. L. Wendell, Mr. H.H. Harvey, Mr. L. Sormani.

*****
* X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X*X *
* * * * *
* *
* BEAUTIFUL SMALL PENNANTS AT LOW COST *
* For sweater, bicycle, auto, classes, clubs, etc. *
* Used by my High School classes on backs of *
* coats, sweaters, clubroom, etc. Great for propaganda *
* Excellent as prizes. Green star outlined in white, with *
* white word on best green felt. 3 1/2 x 9 inches. Official colors, quality *
* Send 10¢ each, \$1.00 a doz., to Geo. A. Connor, 30 Perry St., N.Y.C. *
* * * * *

AŬSKULTU ĈEĤOSLOVAKUJON !!

La "Verda Stacio" en Brno kune kun Praha jam de multaj jaroj regule radias Esperantajn programojn tra Eŭropo. Kiel Prezidanto de E.A.N.A. mi ripete sendis leterojn al la Radiostacioj de Ĉeĥoslovakujo por peti ke ili sendu la samajn Esperanto-programojn per mallongaj ondoj ankaŭ al Ameriko.

Nun ni havas fine sukceson! Por la unua fojo Esperanta programo flugas de Eŭropo al Ameriko!!

La usonaj kaj kanadaj Esperantistoj nepre devas aŭskulti, marde, 19. Aprilo: 10:30-10:55 pm E.S.T. (Kalifornio 7:30-7:55 p.m.)

Nepre eksperimentu antaŭe!! Provu aŭdi la Praha-stacion dum 2-3 semajnoj antaŭe! Se vi ne havas mallong-ondan aparaton, nepre aranĝu kun amikoj, radio-vendejoj, lokaj radio-redaktoroj aŭ radio-amatoroj!

Ne atendu ĝis la lasta vespero. Jam nun preparu! Tutaj Esperanto-Kluboĵ kunvenu por la solena momento, por aŭskulti Esperantajn salutojn el Eŭropo kaj aŭdi la novan venton de Esperanto.

Kaj nepre skribu karton aŭ leteron kun dankoj, kritikoj kaj petoj pri venontaj programoj. De via kunlaboro dependas la plua programoj. Fortu karton aŭ paperon al la radio-aparato por sam-vespere skribi viajn raportojn (ĉi se vi ne bone aŭdis) al la "Verda Stacio" Brno, Ĉeĥoslovakio -- (kaj se eble sendu mallongan informon ankaŭ al mi).

Ĉiu samideano aŭskultu!
Ĉiu samideano raportu aparte!
Ĉiu samideano kunlaboru!

Niaj intimaj kunlaborantoj bone scias, ke ni jam delonge klopodis akiri ankaŭ la mallongondan stacion Praha (Poděbrady), por Esperanto. Senpera instigo venadis ofte de niaj aŭskultantoj mem, el Anglujo (Amos), Francujo (Alglave), Germanujo, Svedujo, Nederlando, Italujo kaj eĉ el Ameriko (J. R. Scherer) ktp.

Fine decidis la radiocentro en Praha, ke depost aprilo estos en la programon de la mallongonda stacio Praha envicigata ankaŭ Esperanto. La unua disaŭdigo okazos la 19-an de aprilo por Ameriko kaj la samajn tagon por Eŭropo. La programdealojn vidu aliloke.

Gesamideanoj! La 19-an kaj la 20-an de aprilo vi aŭdos la unuajn Esperanto-programojn sur mallongaj ondoj. Kiam vi aŭdos pluajn? Pri tio ni ĝustatempe informos vin per nia Radiobulteno kaj per la Esperanto-gazetaro. Ĉu ni disaŭdigos regule kaj kiam ofte? Tion ni ankoraŭ ne scias, tio ne dependas nu de ni, sed ankaŭ, kaj precipe de niaj aŭskultantoj kaj kumbatalantoj.

La estraro de la mallongonda stacio en Praha, kiu ĝis nun havas nenun sperton kun Esperanto, devas konvinkiĝi, ĉu la Esperantaj programoj estas aŭskultataj, ĉu ekzistas vera intereso por ili, ĉu ili estas necesaj kaj kie ili estas aŭdeblaj. Tial ni petas ĉiun esperantiston, ke li diskonigu la programon al siaj konatoj, ke li instigu ilin nepre skribi al Radiojournal, "Verda Stacio" BRNO, Ĉeĥoslovakujo. Skribu, kiam programon vi aŭdis, per kiu aparato, kiel vi aŭdis kaj kion vi deziras aŭskulti estonte. Arangu kolektivan aŭskultadon! Se vi ne povas aŭskulti, simple gratulu al la estraro! Ne forgesu, ke de vi dependas la plua paŝoj!

Joseph R. Scherer
Prez.

- Samideanoj! Aŭskultu kolektive niajn programojn! Sciigu nin pri tio kaj ni salutos per radie vian aŭskultorondeton.
- Klubestroj! Organizu viajn entreprenojn kaj kunvenojn la unuan ĵaŭdon de la monato kaj aŭskultu ĉe tio la E. horetajn de la Verda stacio. Viaj kunvenoj fariĝos riĉe kaj regule vizitataj!
- Muzikamantoj! Ne preterlasu la okazon aŭskulti E. operojn, operetojn, kantojn.
- Kursgvidantoj! Aŭskultu kolektive en viaj kursoj. La kursanoj aŭdos bonan, akteran prononcadon.
- Esperantistoj! Eluzu nian laboron por la bono de la movado! La Verda stacio volas al vi helpi ĉe tio. Ĝi volas konatigi vin kun sia laboro, ĝi volas fariĝi via kumbatalanto por nia ideo. Tial estis eldonita

**MALLONGONDA STACIO
PRAHA**

(POR AMERIKO)

Jam antaŭe informu la Radio-redaktorojn de viaj lokaj gazetoj pri la Unua Esperanta programo el Ĉiropa speciale por Ameriko!

Jen la programo por Ameriko:

ESPERANTO-HORETO

1. La Espero (Ludata de radio-orkestro).
2. Oficiala inaŭguro. Parolos la direktoro de la Verda stacio, Antonín Slavík.
3. Antonín Dvořák: Parto el la simfonio »El la Nova mondo«.
4. Ni parolas tra ĉi tuta mondo.
5. Kar'lo, prezentota de Josef Válka.
6. Radioludo de Dalibor Chalupa »Ĉu revo aŭ fakto?«
7. Finvortoj.

19. Aprilo !!

10:30 - 10:55 p.m.
E.S.T.

Praha OLR 4 B

23.34 m; 12,850 Kilo-
cikloj

*if you do not succeed
try:*

25.34 m; 11,840 Kilocikloj
or

19.58 m; 15,320 Kcs.

La kontraŭuloj asertas

ke Esperanton lernis ĝis nun nur relative malmultaj homoj, kaj ke tial baldaŭ ĝi tute forgesiĝos. Tiu konkludo havas nenian logikan bazon. Se ĝis nun « relative malmultaj » homoj lernis Esperanton (estas tamen kelkaj milionoj), tio estas nur instigo por ni, esperantistoj, ke ni devas pligrandigi nian streĉadon en la estonteco. Tiel longe, kiel la esperantistaro ne volas ke Esperanto forgesiĝu, tiel longe ĝi forgesiĝi ne povas.

(El Heroldo)

„VERDA STACIO“

Jam de multaj jaroj el Brno kaj Praha ĉiu-semajne radias Esperantaj programoj tra Ĉiropa. - Ni povas ilin aŭskulti en Usono se la ĝisnundaŭoj montras intereson -- kaj kunlaboras. Je la 19. aprilo nepre aŭskultu !!

Jen tipa monata programo el Ĉiropa:

- 1-a marto 18.00—18.15 MET Esperanto en moderna vivo. I. Esperanto en lernejoj.
- 8-a marto 18.00—18.15 MET Josef Fischer: La resonado de la ideoj de T. G. Masaryk en la mondo.
- 15-a marto 18.00—18.15 MET Esperanto en moderna vivo. II. Internacia trafiko.
- 22-a marto 18.00—18.15 MET Dro Zdeněk Neubauer, profesoro de la Masaryk-universitato: Stato nacia kaj nacieca.
- 29-a marto 18.00—18.15 MET Esperanto en moderna vivo. III. Sciencoj puraj kaj aplikitaj.

RADIO! RADIO! RADIO!

regardless whether you know Esperanto, this program over the short waves will be interesting: Singing, Music (Radio Orchestre) Speeches and a Radio Play.

APRIL 19th 1938
10.30-10.55 E.S.T.
Station Prague OLR 4B.
23.34 m; 12.850 kilocycles.

In the last months of 1937, French radio stations "Radio-Paris" and "Paris-PTT" broadcast several plays in Esperanto. The flood of letters and cards of approval prompted M. Lebas (postmaster-general) to issue orders that the Esperanto Broadcasts be continued weekly-Monday eve.

Three Stations in Eire (IRELAND): Dublin, Athlone and Cork, give regular broadcasts in Esperanto.

Rome Station has been giving weekly broadcasts in Esperanto for several years, to tell

of the advantages of the "Tourists of the World, travel in Italy.

ALL ESPERANTISTS ARE ASKED to write to Radio Station WTAM, requesting a series of Radio lessons in Esperanto. ALSO, Write the "Cleveland Plain Dealer", asking for a weekly column of Esperanto news and lessons-and ask their friends to help.

ESPERANTO STICKERS THAT CAN BE used anywhere-no city, town or country named-stick them so you can put them inside or out of windshields or windows, on books, bags, etc. 10¢ or three for 25¢-YES WE HAVE 'EM.

Lack of space compels us to omit a long list of thoughtful people who have already bought their tickets for the Congress. **WAS YOUR NAME IN THAT LIST????**

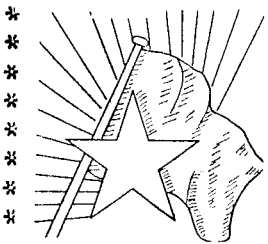
ESPERANTO HEADQUARTERS
JULY 1, 2, 3, 1938

CLEVELAND, OHIO.

ALVOKO AL LA SAMIDEANARO KAJ DELEGITARO

* Ĉu vi ne povas akompani la Usonan Karava- *
 * non al la Universala Kongreso en Londono? *
 * Aŭ la tuta rondiro tra Esperantujo, aŭ al- *
 * menaŭ ĝis Anglujo? Jam aligis dek-tri el *
 * niaj samanoj. La sukceso de la vojago nun *
 * estas certega. La kosto verdirb estas mal- *
 * kara, kaj la vojaĝplano estas plenplena de *
 * valorajoj por ni ĉiuj. Inter la planoj ni *

I R L A N O
 SCOTLANDO
 NORVEGUJO
 SVEDUJO
 DANLANDO
 ANGLUJO

* aranĝis la jenajn: Cseh-Kurson sursipe, de *
 * F-ino Helen Morton, sperta instruistino en altlernejo en East Orange, N.J.; *
 * Muzikon kaj amuzadon sub la gvido de S-ro Raymond Kelly, sperta kantisto kaj *
 * aktoro; Esperanto-propaganda filmo farota dum la vojago pere de S-ro Con- *
 * nor; Esperanto-literaturo-rondo sursipe; gaja kunveno kune kun la Irlandaj *
 * Esperantistoj, sursipe dum navigo de Cobh ĝis Dublin; kunvenoj kaj festen- *
 * oĵoj ĉie en ĉiu lando; kaj multe da aliaj bonajoj. Eble vi havas sperton aŭ *
 * talenton por aldoni al la kreskanta aro da aferoj dum la rondiro. Ĉu jes, *
 * aŭ ne, aligu tuj por ke ni ĝuu memorindan usonan karavanon al la universala.

* Krom la supra, kompreneble ni havos plenan programon de vidindaĵado: *
 * la bela marvojaĝo; navigo sur pitoreska rivero; majestaj fjrdoj kaj mont- *
 * aroj; lagoj kaj banlokoj; ravaj pejzaĝoj ĉie; kolorplenaj enlogantaj kostu- *
 * moj; gajaj kaj brilaj ĉefurboj; ekspozicioj; bonkoraj gesamideanoj kune *
 * por gajigi kaj valorigi ĉion.

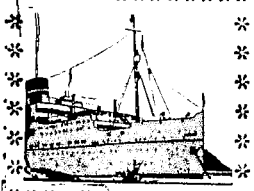
* Vojaĝplano: Ekiri de Nov-Jorko la 6-an de Julio, sur la vaporŝipo *
 * KALIFORNIO (vere Esperanto-plena ŝipo); haltoj ĉe Cobh kaj Dublin; navigi *
 * la Clyde Rivero ĝis Glasgovo; bela kastela urbo, Edinburgo; aŭtobusrondiro *
 * tra la Trossachs kaj Lochs; Newcastle-on-Tyne; per la motorsipo "VEGA" ĝis *
 * Stavanger, Norvegujo; Stavanger, Haugesund, Bergen, laŭ la belegaj akvo- *
 * vojaj, fjordoj, insuloj, montoj; Scena Montara Fervojo ĝis Oslo; la grava *
 * brila Esperanto-urbo, Stockholm; la bela gastama ĉefurbo, Kopenhago; trans *
 * Danujo; ŝipo ĝis Harwich; laŭ la Tamizo-Valo ĝis Londono; impona TRI-DEKA *
 * UNIVERSALA KONGRESO. Poste, Shakespeara-lando kaj la Angla Lago-regiono; *
 * Glasgovo de la Brita Imperia Ekspozicio; navig-haltoj ĉe Belfast kaj Lon- *
 * donderry; kaj ree en Nov-Jorko.

* Individuaj Kongresanoj, kiuj volas iri nur rekte al Londono, bonvolu *
 * anonci sin, kaj farigi kunuloj esperantaj sur nia Esperanto-ŝipo. *
 * Kostoj al Anglujo, tien kaj reen, rondvojaĝo, nur la jena: Turista Klaso, *
 * \$260. Tria Klaso, \$176. Mi ĝoje aranĝos vojaĝdezirojn por vi, sen ia pago- *
 * postulo. Bonvolu ne heziti je viaj demandoj.

* Kosto de la Plena Rondiro. Verdire malmultekosta, kun ĉiuj elspezoj, *
 * inklusive, ĝis Londono; kaj la tuta veturkosto ĉie, tien kaj reen de Nova- *
 * Jorko. Ĉiuj hoteloj, manĝado, trinkmono, pakajarportado, k.t.p. TURISTA *
 * Klaso, \$472. TRIA KLASO, \$388. Ĉu vi iam aŭdis pri tia rondiro tiel malmulte *
 * kosta?

* Sendu antaŭpagon po \$25, kiel eble plej baldaŭ, se vi deziras bonan lokon *
 * sursipe. Kaj anonci vian deziron pri la Kongreso kaj post la Kongreso. *
 * Estu kunulo sur nia Esperanto-ŝipo. Gajan kaj fruktodona kunsperto.

* Petu detalan prospekton. Nun ni preses detalan prospekton pri nia Usona *
 * Karavano al la TRIDEKA. Ĝi enhavas plenan informon pri la rondiro. *
 * Ni ĝoje plenumos vian peton. Ne hezitu demandi, skribu tuj, al

GEORGE A. CONNOR
 Turisma Delegito, I.E.L
 50 Perry Street
 New York City

*****

FOURTH ARTICLE ON PRONUNCIATION.

*****

The vowel "E" and the diphthong "Ej." Because the chief European languages differ perceptibly among themselves in their sounds for the letter e, this vowel has been the subject of more discussion in Esperantujo than any other letter. The aim, of course, should be to attain an acceptable "international" intonation, avoiding any extreme, one which shall escape all unpleasant sound of strngeness to any national ear.

What then for us in America is the best model for the Esperanto e? Should it be (1) the e in "fete", (they), which places the tongue-surface relatively high and far forward? Or should it be (2) the e in "yes", (lend), which holds the tongue perceptibly lower? Or (3) should it be the e in "there", (their), which places the flat surface of the tongue high and a trifle farther back than either of the others?

Before attempting to answer, it is well to make more clear just what these three sounds are, in our American mouths. First, the e of "fete" or "they" is commonly called "long-A" in our English text books. It is represented in many ways, as in the words "cake, pray, prey, weigh, aid, protegee," or the "re" of musical "do re mi fa sol." Whether this sound (which one might call German-c) has any place in Esperanto, we shall discuss later on, -- merely remarking here that en and estas should NOT be pronounced so as to suggest "ayn" or "aystas."

We have been speaking of the above e-sound in "they," "prey," or "tete-a-tete" as a simple sound, a pure vowel; for that is what our dictionaries wish it to be. And you can insure its being such, if you will hold one finger vertically across your opened lips while saying "hay, hay, hay, hay," without allowing either tongue or lips to move. But among us English speaking folk there is a wide tendency -- more conspicuous in southern England, but somewhat present with all of us -- to let an indistinctly pronounced y-sound intrude itself as an unconscious glide at the end of the pure vowel, thus transforming the whole sound more or less into a diphthong. This gliding form of the sound is, of course, not admissible for the simple Esperanto e; instead, it is the sound we need for the Esperanto diphthong ej. Thus our "play," if the y in it is consciously pronounced, is like Esperanto "plej." And in "playing" or in "pleje," the y-sound is more clearly audible, because it then forms the soft joint that separates two syllables.

Second, the e-sound in "get, yes, lend," is commonly called with us "short-E", though it does not always have to be truly "short" in regard to its duration. (In singing, you could spread out "lend" over quite a long note, though to do this with "get" would sound a bit strange.) There is good authority for using this sound for e in Esperanto; for Zamenhof is said to have suggested the English word "yes" as a model.

Third and finally, why must we discuss "there" as a possible model? Largely because the Millidge dictionary (in so many ways a good authority) actually defines Esperanto e as the sound in "there." But this definition is certainly unfortunate -- at least for Americans. For by the standard American dictionaries, and on most American lips, the e in "there" is identical with the ea, the ai, and the a found respectively in "bear, chair, dare." And that sound, save for being a little smoothed out and lengthened by the influence of the following r, is the sound of a ("short-A") in the words that bad cat, -- a sound mostly peculiar to the English and the Finnish languages, and therefore not suitable for universal speech. In only one way can a reference to that sound serve a good purpose in Esperanto -- as an occasional medicine for the cure of a specific malady, if some careless pronouncer allows the obscure sound occurring in "dirt, hurt, work, heard," to slip wrongly into such words as "verko, verŝi, ĉerko;" you can admonish him thus: "Don't call it 'churk-oh!' It is more like 'chair-co!'"

Practical conclusions. Whenever e is followed by two consonents (or by one consonent forming part of the same syllable,) as in "sendi, tempo, festi, verki, jes, jen, el," follow your natural instinct and present custom, using the "short-E" of lend, and yes, and very.

Second. When an accented e is followed by a vowel (or by a single consonent that belongs to the next syllable,) as in "kreos, ree, obeas, bela, bigno, tedi," there is a natural and permissible tendency to lengthen somewhat the e sound. If you are quite a stickler for orthodoxy, you may try to do this with no change of quality, a sort of "double-length short-E." But for many it is easier, and perhaps just as well, to follow the practice of the majority, both here and abroad, by narrowing the air passage a little in those conditions (as in the German e.) Kalocsay suggests that tedi rhymes with "lady," (provided the first vowel can be kept free from any unconscious final y-glide.)

Third. The use of that "re"-sound (as in "do, re, mi, fa,") is particularly permissible for a final "e", where the sign of the adverb must be clearly heard. For dube must not be mistaken by the ear for "duba" or "dubi." One should carefully avoid both the German error of pronouncing dube as though "doobuh," (to rhyme with Cuba,) and our own possible danger of letting dube sound like "dooby." Instead, pronounce each syllable quite distinctly, as "doo-beh." (Or one could think of it as "doobay," if he has mastered the art of leaving the y quite silent, so as not to be saying dubej!)

E.G.Dodge.

*****